

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Er referens
Ju2023/02590

Vår handläggare
Katie Cohen

Remissvar gällande betänkandet Ett starkare straffrättsligt skydd – mot sexuella kränkningar, bedrägerier i vissa fall och brott med hatmotiv avseende kön (SOU 2023:80)

FOI har tagit del av rubricerad remiss och avgränsar detta remissvar till avsnitt 4 ”En ny straffskärpningsgrund för brott med hatmotiv med avseende på kön?”.

Sammanfattning

FOI ställer sig positivt till förslaget att utvidga straffskärpningsregeln i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken genom att uttryckligen ange att det är en försvårande omständighet vid bedömningen av straffvärdet om ett motiv för brottet varit att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av *kön*. Detta mot bakgrund av att utvidgningen skulle tydliggöra att den typ av motiv som omfattas av straffskärpningsregeln också förekommer med avseende på kön.

FOI ställer sig också positivt till att ändra bestämmelsen på så sätt att begreppet *könsöverskridande identitet eller uttryck* ersätts med *könsidentitet eller könsuttryck*.

FOI lämnar härutöver följande synpunkter och kommentarer på förslagen i betänkandet. FOI:s synpunkter nedan följer betänkandets disposition.

Könsskillnader när det gäller utsatthet

I avsnitt 4.7.2 hänvisas till FOI-rapporten *Det digitala hatets karaktär – En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper* (Fernquist m. fl, 2020). I samband med detta anges att FOI konstaterat ”att det faktum att hat i högre utsträckning drabbar vissa grupper i samhället kan medföra att dessa grupper i större utsträckning väljer att undvika den offentliga debatten och att deras röster tystas” samt att ”ett samtalsklimat där hat och hot hör till vardagen kan leda till en ökad polarisering och

att närvaro på nätet villkoras till förmån för de grupper som inte utsätts för hat i samma utsträckning.” (s. 373 f.)

FOI vill tydliggöra att det som uttrycks i rapporten är en farhåga rörande konsekvenserna av näthat mot vissa grupper, och inte något konstaterande av att dessa konsekvenser med nödvändighet har följt eller kommer att följa av det näthat som undersökts i rapporten.

Manosfärgrupper och kvinnohat

I betänkandets avsnitt 4.7.3 refereras FOI:s studie *Hope, cope & rope – Incels i digitala miljöer* (Fernquist m. fl, 2020). Det nämns i betänkandet (s. 378 och s. 578) att FOI:s studie visar att andelen besökare på incelforum i förhållande till befolkningens mängd är mycket stor jämfört med andra länder. FOI menar att detta visserligen stämmer (åtminstone stämde 2020), men sett till att Sverige relativt andra länder har en stor andel internetanvändare överlag, bör betydelsen av detta fynd inte överskattas.

Motiv med avseende på kön bör läggas till i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken

Enligt vad som anges i betänkandets avsnitt 4.10.1 är omfattningen av könsrelaterad brottslighet okänd, men: ”Utifrån hur näthatet mot kvinnor generellt beskrivs som mera allvarligt och mera skrämmande än näthatet mot män eller som råare hot kan det dock antas att det är fråga om brottsliga gärningar i inte obetydlig omfattning”. FOI delar inte uppfattningen att ett sådant sakförhållande kan antas föreligga enbart utifrån de refererade beskrivningarna, utan anser att ytterligare forskning, kartläggning och diskussion behövs innan ett sådant antagande kan göras.

Vidare anges i betänkandet att det ”äventyrar yttrandefriheten och därmed demokratin om personer som uttalar sig offentligt, exempelvis på internet, attackeras med avseende på sitt kön och därigenom tystas.” (s. 392). Därutöver skrivs det om könsrelaterade brott att det ”har blivit allt tydligare att den typen av gärningar är ett hot mot demokratin” (s. 393).

FOI delar de i betänkandet framförda uppfattningarna att den hatretorik som drabbar kvinnor till sin karaktär är mer integritetskränkande än den som drabbar män, samt att hatretorikens karaktär och omfattning riskerar att leda till att kvinnor väljer att ta mindre plats i det offentliga samtalet. FOI delar även uppfattningen att kränkande, hotfull och sexualiserad hatretorik riktad mot kvinnor är ett samhällsproblem. Däremot är det inte FOI:s uppfattning att problemet uppenbart är av demokratihotande karaktär, eller ett hot mot yttrandefriheten. FOI:s uppfattning är att det bör klargöras ytterligare i vilken utsträckning risken att utsättas för hatretorik faktiskt påverkar kvinnor att avstå från att delta i det offentliga samtalet, samt huruvida ett sådant val är att betrakta som en begränsning av yttrandefriheten.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektör Jens Mattsson efter föredragning av analytiker Katie Cohen. I den slutliga handläggningen har även avdelningschef Emil Hjalmarson, chefsjurist Eva Liljefors samt särskild rådgivare Mikael Wiklund deltagit.

.....
Jens Mattsson

.....
Katie Cohen

Sändlista:

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L5@regeringskansliet.se

Internt FOI

Registrator

GD-sekreterare

Senior rådgivare

Chefsjurist

AC